

ASIA

Lupa poiketa luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n tiukasti suojellun luontotyypin heikentämiskiellosta

HAKIJA

Oulun yliopisto, ekologian ja genetiikan yksikkö ja kasvitieteellinen puutarha
/ yhteyshenkilöt [REDACTED] ja [REDACTED]

VIREILLE

Hakemus 28.5.2025, täydennys 25.6.2025

HAKEMUS

Hakija hakee luonnonsuojelulain 66 §:n mukaista poikkeuslupaa näytteenottoon serpentiinikallioiden, -kivikoiden ja sorakoiden tiukasti suojellun luontotyypin heikentämiskiellosta Kuusamon alueella luontotyyppillä esiintyvien kasvien geneettiseen tutkimukseen.

Näytteenoton tarkoituksena on luoda pohjamateriaali tutkimukselle, jossa tutkitaan kohokkikasvien leviämistä ja sopeutumista raskasmetallimaaperään käyttäen populaatiogeneettisiä sekä genomiikan menetelmiä. Tutkimuslajeiksi on valittu kolme kohokkikasvia tunturihärkki (*Cerastium alpinum*), pikkutervakko (*Viscaria alpina*) ja pulskaneilikka (*Dianthus superbus*) (erillinen lupahakemus rauhoitetun pulskaneilikan Kaavin serpentiinirodun tutkimukseen), joita kaikkia esiintyy serpentiinikallioilla/kivikoilla Suomessa. Kerätään lehtiä, kukkia ja siemeniä, joita on tarkoitus käyttää DNA-eristykseen, kasvien ploidiatason määrittämiseen sekä materiaalin kasvatukseen kokeellisessa maaperäsopeutumis- sekä juurien kasvukokeessa. DNA-eristystä varten optimaalinen näytekokoo on noin 1 g (märkäpaino) lehtimateriaalia per otantayksikkö (kasviyksilö/mätäs/tupas), mutta huomattavasti pienempi näytemäärä voi olla myös riittävä (~100 mg) riippuen materiaalin saatavuudesta. Ploidiatason määrittämiseen optimaalinen määrä on vähintään kaksi tuoretta kukkaa. Kokeellista tutkimusta varten kasveista kerätään siemennäytteitä, jos mahdollista vähintään 20 siementä / 3 siemenkotaa otantayksikköä kohden. Tavoitteena on, että otantaan valittavien yksilöiden määrä on 20 erillistä yksilöä kustakin valitusta paikasta mutta näytekokoa voidaan pienentää riippuen esiintymän koosta.

Näytteiden keruulupaa haetaan hakemuksen liitteenä oleville serpentiinikallioille, -kivikoille ja -sorakoille, jotka on valittu tutkimuslajien esiintymien sekä niiden lähialueiden mukaan. Tavoitteena on saada katettua tunturihärkiltä ja pikkutervakolta viisi serpentiiniesiintymää listatuilta alueilta sekä pulskaneilikan Kaavin serpentiinirodun (vain yksi tunnettu serpentiiniesiintymäalue tällä lajilla). Lopullinen näytteidenotto määräytyy näytteiden saatavuuden perusteella. Pyrimme valitsemaan tutkimukseen mahdollisimman laajoja esiintymiä (> 500 yksilöä). Koska keruupaikat sijaitsevat neljän ELY-keskuksen alueella (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Pohjois-Savo),

16.7.2025

hakemus on lähetetty samansisältöisenä jokaiseen ELY-keskukseen. Valtion luonnonsuojelualueiden osalta lupahakemus on lähetetty samansisältöisenä Metsähallitukselle.

Lupaa haetaan [REDACTED] ja [REDACTED] ajalle 1.8.2025-31.10.2026. Näytteidenoton ajankohta on syyskesä 2025 tai 2026.

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöhemmin ELY-keskus) myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa lainvoimaiseksi tulosta lähtien ja 31.10.2026 saakka Kuusamon alueella. Lupaa saavat käyttää vain hakemuksessa mainitut henkilöt hakemuksen mukaisesti.
2. Näytteenotolla ei saa vaarantaa lajien esiintymien elinvoimaisuutta näytteenotto paikalla ja otettava näytemäärä on suhteutettava aina myös esiintymän kokoon. Mikäli on epävarmaa, säilyykö esiintymä näytteen keräämisen jälkeen elinvoimaisena, ei näytettä tule kerätä.
3. Näytteitä kerätessä tämä lupa on pidettävä mukana ja esitettävä pyydetessä valvontaan oikeutetulle henkilölle.
4. ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. ELY-keskus voi peruuttaa luvan osittain tai kokonaan, mikäli luvan ehtoja ei noudateta tai luvan edellytykset eivät enää täyty.
5. Hakijan on toimitettava ELY-keskukselle selvitys tämän luvan mukaisista toimista vuosittain kyseisen vuoden loppuun (31.12) mennessä. Raportti toimitetaan päätöksen asianumerolla POPELY/1809/2025 varustettuna kirjaamoon (kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi) tai aluehallintouudistuksen jälkeen sille valtion viranomaiselle, jonka toimivaltaan kuuluu luonnonsuojelulain valvonta. Raportista tulee käydä ilmi näytekohtaisesti laji, keruujankohda ja -paikka (koordinaatit metrin tarkkuudella) sekä näytteen koko.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot ovat tiukasti suojeltuja luontotyyppisiä, joiden hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n nojalla kielletty. Luontotyyppiä heikentäviksi toimenpiteiksi voidaan katsoa muun muassa serpentiinikasvillisuuden kerääminen ja vahingoittaminen. Hallituksen esityksessä eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi (HE 76/2022 vp) todetaan, että tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojelun tavoitteena on säilyttää näiden luontotyyppien esiintymät ja niille ominainen eliölajisto, johon sisältyy useita uhanalaisia ja vaatelaita eliölajeja. Heikentämisellä tarkoitetaan kyseisen esiintymän ominaispiirteiden tai luontotyyppin toiminnan kannalta keskeisen eliölajiston vähentämistä ja hävittämisellä esiintymän tuhoamista tai sen ominaispiirteiden ja keskeisen eliölajiston poistamista kokonaan.

16.7.2025

ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla poikkeuksen 65 §:n tiukasti suojellun luontotyyppin hävittämisen- ja heikentämiskiellosta, jos kyseisen luontotyyppin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyyppin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Poikkeuslupa annetaan määräaikaisena ja se saa olla voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan. Poikkeuslupa voidaan liittää ehtoja, joita hakijan on noudatettava toiminnasta suojeluarvoille aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi. Ehdot voivat sisältää ajallisia tai alueellisia rajoituksia tai muita velvoitteita.

Tämän luvan mukainen näytteenotto ei vaaranna tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojelutavoitteita, koska lajiesiintymiä ei saa hävittää näytteenotolla. Näytteiden keräämisen luontotyyppiesiintymiä heikentävä vaikutus on hyvin vähäistä ja luontotyyppin tila oletettavasti palautuu näytteenoton jälkeen. Geneettisessä tutkimuksessa näytteenotto on välttämätöntä. Luvan mukainen toiminta luo pohjan tutkimukselle, joka tuottaa tietoa serpentiiniluontotyyppillä esiintyvän kasvilajiston leviämisen- ja sopeutumiskyvystä.

Serpentiinikalliot kuuluvat Natura-luontotyyppiin Silikaattikalliot (8220), joka on yksi Teerisuo-Hanhiharjun Naturan-alueen (FI1101602) suojelun perusteena olevista luontotyypeistä. Luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Luvan mukaisella toiminnalla ei ole odotettavissa merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleville luonnonarvoille. Näytteenottoa tehdään tutkimustarkoituksiin ja tutkimuksen avulla saadaan suojelutavoitteita tukevaa serpentiiniluontotyyppien kohokkikasvilajiston leviämistä ja sopeutumista koskevaa tietoa.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34 §, 65 §, 66 §, 121 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

16.7.2025

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on ratkaissut ylitarkastaja Mira Sassi.

Lisätietoja päätöksestä antaa tarvittaessa ylitarkastaja Mira Sassi, mira.sassi@ely-keskus.fi

MAKSUA KOSKEVA PÄÄTÖS

Maksuitta

Luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

LIITTEET

Valitusosoitus
Asiakirjan sähköinen hyväksymismerkintä

TIEDOKSIANTO

Hakijalle (sähköpostitse)
Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri (sähköpostitse)
Kuusamon kaupunki (sähköpostitse)
Metsähallitus (sähköpostitse)

TIEDOKSI, sähköpostitse

Ympäristöministeriö / Lymo
Suomen ympäristökeskus

PÄÄTÖKSEN YLEISTIEDOKSIANTO

Tämä päätös annetaan tiedoksi myös hallintolain (434/2003) 62 § mukaisella yleistiedoksiannolla. Päätös ja yleistiedoksianto koskeva ilmoitus julkaistaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla: <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pohjois-pohjanmaa>

Tämä asiakirja POPELY/1809/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/1809/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Sassi Mira 16.07.2025 13:14